

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת משפטים תשפ"ב | גליון תתפ"ו (שנה י"ט)

מאונסין, אע"ג דסתם שואל חייב באונסין, מאחר שהמשאיל עושה מצוה בהשאלתו, יש לו הנאת פרוטה דר' יוסף, שכיון שהוא עסוק במצוה פטור מליטן פרוטה לעני, ונמצא שנהנה גם המשאיל מהשאלה ואין כל הנאה של השואל, ובשואל בעינן כל הנאה שלו ע"כ, א"כ קשה אם נאמר דכל שאלה הויה מצות עשה מדוע יתחייב השואל באונסין, הרי אין כל ההנאה שלו, דהרי להמשאיל יש גם הנאה, דרק בהלוואה מצות עשה מן התורה, אם כסף תלוה חובה, אבל שאלה לא מצאנו שיהא מצוה.

ובאהבת חסד פ"א ה"ב לחפץ חיים כתב שמצוה להשאיל לאדם כליו ושאר חפציו, כי הכל ממדת החסד הוא, שהקדוש ברוך הוא חפץ בו, כדכתיב 'כי חפץ חסד הוא', ובחסד כלול כל ענין שהאדם יכול להיטיב בזה לחבירו.

והקשה בנתיב החסד סק"ו ואין להקשות אם יש מצוה להשאיל כלי לכל אדם, יהיה כל שואל כלי פטור מאונס, שהרי המשאיל נהנה מפרוטה דרב יוסף ב"ק דף נו ע"ב היינו שאם עני היה בא באותה שעה שמשאילו לבקש צדקה היה פטור מלתת לו, ואין כל הנאה של שואל, יש לומר שלא מצוה גמורה היא כמו במשאיל ספר לחבירו.

מי שמאריך בשבת בלימוד לפני האוכל האם עובר על איסור צער בעלי חיים?

הנה בפרי מגדים באשל אברהם אר"ח סימן ש"ח ס"ק ס"ח, והא דבגמ' משמע שאף בשבת יש מחלוקת אם צער בעלי חיים דאורייתא עיין ספר מעדני אשר פרשת משפטים תשס"ו כתב דבשבת צער בעלי חיים לכ"ע מן התורה, וילפינן מהא דכתיב בפרשתן כ"ג י"ב ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבות למען ינוח שורך וחמורך, דרשינן עשה לו ניח.

הנה בספר יוסף אומץ הקדמון אות תרל"ו כתב וז"ל נראה לי דלאו שפיר עבדי המאריכים בטיולים ושיחות בשבת ואפילו בדברי תורה ומאחרים אכילתם ומצערין בני הבית, וקטנים וקטנות שצריכים להתענות בשבת יותר מבחול דבודאי איסור גדול הוא, שהרי הקפידה תורה מאוד על צער בעלי חיים מכל שכן צער בני אדם ילדיו מעשה ידיו, וכל שכן ביום השבת שלעונג ולא לצער ניתן ע"כ.

מעדני אשר: א"כ לפי מה שכתב דבשבת צער בעלי חיים לכ"ע דאורייתא בודאי יש להקפיד בזה, וכשיש אורחים יש איסור לאחר משום כל תאחר דהויה כמו עניים קיימו גביהו כמו שמבואר במשנה ברורה.

האם יש חיוב ומצוה להשאיל חפצים לחבירו כמו שיש מצוה להלוות כסף? בפרשתן כ"ב כ"ד אם כסף תלוה את עמי.

איתא במכילתא כל אם שבתורה רשות, חוץ מאם כסף תלוה את עמי דהויה חיוב, ועוד שנים ע"ש.

יש לחקור האם רק להלוות כסף הויה חיוב ומצוה או דילמא גם להלוות חפצים.

הנה בפנים יפות בפרשתן: כתב שדוקא כסף מצוה להלוות, שאין למלוה שום הפסד בדבר, משא"כ השאלת חפצים שמתקלקלים ונפסדים מחמת מלאכה אין חיוב להשאיל.

ומביא ראיה לזה: מהא דכתב הר"ן והביאו הסמ"ע חו"מ סימן ע"ב סק"ה השואל ספר מחבירו פטור מן האונסין, משום דאין כל הנאה שלו, דהמשאיל ספר עושה מצוה, משמע דבשאר חפצים אין בו אזהרה כמו בהלוואה, והטעם משום שהוא מתקלקל בתשמישו ולא הזהירה התורה אלא בהלוואה שאין בו פסידא שיכול לגבות ממנו.

וכן כתב בשו"ת חקרי לב יור"ד ח"ג סימן קכ"ח שאין שאלה בכלל מצות אם כסף תלוה, מה"ט שיש בה חשש פחת והפסד, משא"כ בהלוואת מעות.

ובשו"ת אמרי יושר חלק א' סימן מ"ד הוסיף שהרי גם בהלוואת מעות מצינו שאין חיוב להלוות כי אם כשהמלוה בטוח במעותיו, כגון שנותן לו משכון, כמבואר בתוס' ב"מ פ"ב בד"ה במלוה אבל בשאלה שאין לו עצה למשכנו שהרי אם ימשכנו על השאלה ייפטר השואל בלא"ה מדין שאלה בבעלים, אין מצוה להשאיל, ואף שיכול להתנות להתחייב בשאלה בבעלים, לאו כולי עלמא דינא גמירי ולא חייבתו תורה בכך.

וכתב באמרי יושר עוד טעם חדש מדוע אין מצות בהשאלת חפצים: משום דדוקא בהלוואת כסף דאסרה תורה לקבל שכר מטעם ריבית, ואף בדרך שכירות אסור כמבואר בגמ' ב"מ ע' על כן חייביה רחמנא להלוות לכל אדם, אבל בחפצים כיון דהדרו בעינייהו ורשאי להשכירן אין עליו שום חיוב להשאיל אלא דשאלת ספרים מצוה היא ליתן בחנם אף דאפשר להשכירן מקרא דהון ועושר בביתו.

ובאור שמוח הלכות נדרים פרק ו' הלכה ט"ז הביא ראיה דאין מצוה להשאיל חפצים: מהא דכתב הר"ן סימן י"ט הביאו הש"ך סי' ע"ב סק"א שהשואל מחברו ספר ללמוד בו פטור

גליון זה נודב ע"י ידידינו
המכבד את ה' מגרונו
הרב אהרלה סאמאט שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב שמואל יונה ליסיצין שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו היניק וחכים
כמר שלמה נ"י
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג מהו"ר יואל עהרענרייך שליט"א
רב דק"ק מאד בבארא פארק
לעילוי נשמת אמו הרבנית
מרת חנה לאה בת ר' יואל זיסמאן ע"ה
אשת הרה"ג מוה"ר אליעזר צוק"ל אב"ד מאד
נפטרה ב' אדר תשנ"ח ת.נ.צ.ב.ה.

האם יש סכנה להתחתן עם אלמנה?

בפרשתן כ"א י' אם אחרת יקח לו.

יש לחקור האם יש סכנה להתחתן עם אלמנה או דילמא אין סכנה.

הנה בשו"ת חיים שאל חלק ב' סימן י"ט נשאל האם יש סכנה בלקיחת אלמנה לאשה כי שמע דיש נזוהרים, ולא ידעתי למה כי הכתוב לא אסר אלמנה אלא לכהן גדול, אבל כהן הדיוט הגם דמוזהר בגרושה, שרי באלמנה, וק"ו לישאל.

וענה לו החיים שאל: לא מחכמה שאלת על זה, וישמעו אזניך מה שפיך מדבר, ראה אתה אומר דיש נזוהרים, וגמר אומר שאינו אסור אלא לכהן גדול, ומה ענין זהירות לאיסור, דמן הדין ודאי אלמנה מותרת אפילו לכהן הדיוט, ומרבית העם נושאים אלמנה ואין מוחה ואין פוצה פה ומצפץ.

אמנם איתא בגמ' פסחים ק"ב ע"מ א' דר"ע ציוה לרשב"י אל תבשל בקדרה שבישל בה חבירך, ואמר רב פפא בגרושה בחיי בעלה דיש שם ד' דעות, ואי בעית אימא אפילו אלמנה לפי שאין כל האצבעות שוות, הרי דהגם דמות, ציוה ר' עקיבא שלא לישא אלמנה והוא עצה טובה.

אמנם דע שעל פי הזהר הקדוש בפרשת משפטים על הפסוק אם אחרת יקח לו כתב דהויא סכנה לישא אלמנה: וטעמו כי יתן את רוחו ורוחא דשבק בה בעלה קמא מתגרין זה בזה וזמנין דנצח קמא, ושמעתי ממקובלים דתוקף הסכנה הוא בתריסר ירחי קמאי שמת בעלה, ובעיני נראה כי יש ליזהר שלא לישא אלמנה כלל, והגם דאמרו שדברי חלומות לא מעלין וכו' הרי כתב הרשב"ץ בתשובה דיש לחוש מיהא, ואגיד לך מה שאירע בזה, זה ל' שנה והותר שהייתי אני הצעיר במדרש הרב החסיד המקובל המופלא מהר"ש שרעבי זלה"ה עם רב אחאי גאון הרב המופלא ח"ק במהרי"ט אלגאזי נר"ו ובא לפנינו רב אחד חסיד אשר נשא אשה זה שלש שנים והיא היתה אלמנה מרב חסיד קדוש זלה"ה ובתחילה נשאת עם בחור אחד ושהה עמה קצת ומת במגפה ואח"כ נשאת לזקן אחד ומת ואחר כמה שנים נשאת לרב קדוש הנז' ואחרי נשאה הרב אשר בא לפנינו הוא אמר שחלם שבאו לו ג' בעלי אשתו, והזקן לא היה אומר כלום והרב הי' מוחל לו, אך הבחור התריס כנגדו ואמר שרוצה לדון עמו בדיני שמים ונתפעל מאד מחלום זה ושאל שאל מהחסיד מהר"ש וממני שנחרים להבחור הנז' שלא יתבענו לדין, וענינו לו כי מי הוא זה אשר יחרים לשואל דין בשמים וכמעט לא ניתן לישאל ופייסנוהו להרב הנז' כי יראנו ליטפל בזה. ולא היו ימי' מועטים ונפטר הרב החסיד, ובו בפרק נצטערנו מאד על ענין זה, ואמרנו כמה גדולים דברי חכמים.

ומקשה החיד"א: ואם נפשך לומר מאחר שנשואי אלמנה הוא סכנה איך התורה התירה ולא אסרה אלא לכ"ג והלא דרכיה דרכי נועם, יש לומר דמימי עולם נושאים אלמנות וכך נהגו שנות דור ודור, והתורה חידשה לאסור לכ"ג לבד. ועוד דכמה נושאים אלמנה חיים וקיימים במזלם בריא ורוחא קמא נדחה. ועוד דהגם שרוחא קמא חזק הוא ממנו אם יש זכות גדול אלים לאפקועי ההוא רוחא קמא ולא יאונה לצדיק כל און, הראת לדעת דהנזהר לישא אלמנה טעמו ונימוקו עמו ולא סגי כשעברו י"ב חדש, ולא נאמרו כל השיעורים הללו אלא למצניעהו ולא לפרסמם והנח להם לישראל ושומר פתאים ה' ורבים שתו והאריכו ימים ושנים והן מפלאות תמים דעים.

ובשו"ת רב פעלים חלק ב' סוד ישרים סימן א' מביא שבספר אמת ליעקב למהר"י ניניו ז"ל בקונטרס שפת אמת דף ק"ב הביא תיקון א' מהרב החסיד מהר"ש שרעבי ז"ל שעשה לנושא אלמנה להצילו מסכנה וצריך שיעשה התיקון הנז' קודם שיקדשנה, וכתב, שנראה אחר אותה מעשה שהביא הרב חיד"א ז"ל בחיים שאל ח"ב סי' י"ט נתפעל הרב החסיד מהר"ש ז"ל, ויסד תיקון הנז' ע"ש, והנה פה עירינו בגדאד יע"א יש כמה אנשים שנשאו אלמנה, ועשו התיקון הנז' ובי' לא נזוקו והולידו בנים ובנות והאריכו ימים, ולכן תשיא עיצה להשואל שיעשה תיקון שבספר אמת ליעקב הנז', וזכות רבינו הר"ש שסידר תיקון הנז' יגין בעדו שיעיל לו.

ובשו"ת דברי יציב אבן העזר סימן י"ג נמי נשאל אם יש סכנה להתחתן עם אלמנה: וכתב מעודי אלמנות נישאו לרבבות ואין פרץ ואין יוצאת ח"ו לא מחלומות ולא מנזקים דשכיחי, ורבנים וצדיקים בכל דור ודור סידרו קידושין לאלמנות, וחיפשו היתרים אפילו לחשש קטלנית וכמ"ש התרומת הדשן הנ"ל, ולא עלה על הדעת להזהיר החתן יהיה מי שיהיה שלא ישאנה, ובדבר כזה לא ראינו ראה גמורה וחלוטה. וח"ו לנו לסור ממנהגי ודרכי אבותינו הקדושים, בין להקל ובין להחמיר, ולזאת נתתי אל לבי לתור בדברי, עי"ש שהאריך בזה בדברים נפלאים ביותר לברר באריכות גדולה האם יש לחוש לזה.

ברכת מזל טוב לידידינו
הרה"ג אהרן לוסטיג שליט"א
ראש כולל חדוודתא דרבי שמעון - מ"ל הגליון המפואר אהל מועד דחסידי לעולוב
משכ"ק של כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב שליט"א
לרגל שמחת אירוסיו בנו
הבה"ח המופלא בתור"ש אשר ישעי' שליט"א
עב"ג בת הרה"ג דוד שולמן שליט"א ירושלים
הא רעוא שבוכו מעשיו הכבירים יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויציל בכל אשר יפנה

אלמנה שנישאת עוד הפעם האם יש לה דין אלמנה?

בפרשתן כ"ב כ"א כל אלמנה ויתום לא תענון.

הנה איתא ברמב"ם פ"ו מהלכות דעות ה"י חייב אדם להיזהר באלמנות מפני שנפשו שפלה למאד, ורוחן נמוכה אף על פי שהם בעלות ממון ואפילו אלמנתו של מלך, שנאמר כל אלמנה ויתום לא תענון והאיך נוהגין עמה, לא ידבר אליהן אלא רכות, ולא ינהג בהם אלא מנהג כבוד, ולא יכאיב גופן בעבודה, ולבן בדברים קשים.

יש להסתפק האם איסור זה נאמר גם באשה שהיתה פעם אלמנה וכעת נישאה שנית או דילמא אם נישאת שני אין לה דין אלמנה.

הנה בשו"ת חתם סופר אבהע"ז סימן ק"ע הביא הא דאמרינן בגמ' כתובות י' ע"ב למה היא נקראת אלמנה, על שם מנה, ופירש"י שאם נשאת משנתאלמנה, אין לה כתובה אלא מנה, והקשה דא"כ למה נקרא הזכר אלמן, ועוד קשה הרי אלמנה נקראת אחר מיתת בעלה קודם שנישאת, וגביית כתובתה שגובה אחר מיתת בעלה הראשון הוא מאתים, ורק אם עתה תנשא תגבה מנה, ונקראת עתה על שם שאם תרצה להנשא ותחזור ותתאלמן יהיה לה מנה, וכל זה דוחק, ורק אחר נישואיה השניים היה ראוי לקרותה אלמנה, ובאמת מכיון שנישאת שנית פסק ממנה זה השם והוא פלא איפוך אנא, עכ"ד. מבואר בפירוש מדבריו שאלמנה הנשאת אין לה שם אלמנה.

אולם יש להעיר: מהא דאיתא במנהגי מהרי"ל ליקוטים אות א' הובא זה בכנסת הגדולה אבהע"ז סימן א' הגה"ט אות א' וכשהיה מדבר לעצמה, היה מכבדה בדבריו, כאילו מדבר אל רבים, מפני שאלמנה נשאה, הרי משמע מדבריהם שגם אלמנה שנשאת בשנית יש בה דין אלמנה, וצריך לדבר אליה רכות.

קול המעדנים

"ישיבת שומרי החומות בית שמש"
הכנה שעות רצופות לרגל ימי השובבים

"מעמד סיום שלש עשרה מסכתות"
שנערך ע"י הניקוח חכמים כמר משה ארי' רומפלר נ"ו
בהשתתפות כל אדמו"ר ורבני העיר בית שמש

שמחת צדיקים שמחת השבע ברכות
לנשואי נכד כ"ק מרן האדמו"ר ממחנובקא בעלזא שליט"א
עב"ג בת ידידינו הגה"צ רבי יעקב הלפרין שליט"א -ם

שמחת שבע ברכות
שנערך ע"י כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב שליט"א בקודש פנימה
לבת ש"ב הרב יואל בידרמן שליט"א עב"ג החתן שמעון ברים נ"ו
יד ימינו של הגאון המפורסם רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א

הודעה משמחת

לקראת נישואי בתי תח"י
יצא לאור בעזהשי"ת

ספר מעדני אשר בעינינו נשואין

מאות נושאים
בעיני שידוכים - שבת אופריף - חופה
סעודת הנשואין - שבעת ימי המשתה
וכן הרבה עניני שמחת חתן וכלה
מי שירצה ליטול חלק בהוצאות הגדולות של הספר
וכן לברכת מזל טוב - שיפנה טל: 053-3166560

איתא בגמ' ב"ק כ"ז ע"ב שהמזיק את הכלי שהיה מונח ברשות הרבים תוך כדי הליכתו פטור, משום שאין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים, משום שהאדם שקוע במחשבות תוך כדי הילוכו ואין ראשו פנוי לסקור את הדרך שלפניו, כך כתב המאירי או משום שאדם אינו הולך כבהמה שענינה מופנת אל הקרקע כך כתב בשיטה מקובצת בשם רבינו פרץ אבל אם הכלי היה מונח במקום שבו רגילים להניח דברים כגון חבית שהונחה ליד היקב או ליד בית הבד, על הולכי דרכים להתבונן ואם נתקלו בחבית והזיקוה עליהם לשלם.

יש לחקור בחור ישיבה שביקש מחבירו שיעירו משנתו בשעה מסוימת, כשנכנס המעיר לחדר חברו, דרך בשוגג על משקפיו שהיו מונחות לרגלות המיטה וריסקם האם חייב לשלם.

הנה בשו"ת קנה בושם חלק א' סימן קנ"ד פסק כי מאחר שבעל המשקפיים ביקש מחבירו להעירו, הרי בזאת הוא נתן לו רשות להכנס לחדרו, ומעתה לגבי הבחור המעיר, החדר הרי הוא כרשות הרבים, שאין להניח בה דברים במקום שאין רגילים להניחם, ולפיכך בעל המשקפיים פשע בכך שהניחם ליד המטה, לכן הבחור המעיר פטור מלשלם.

אבל בפתחי חושן דיני נזיקין פרק ח' ס"ק י' חולק על סברא זו: דדווקא כאשר אדם מהלך ברשות הרבים, אין דורשים ממנו להתנער ממחשבותיו, אולם כשנכנס לחדר חברו, עליו להבחין באורחותיו ובמנהגיו של בעל הבית וכמו דאמרינן בגמ' שמוטל על ההולכים ליד בית הבד או ליד היקב, להיזהר, כמו כן הנכנס לבית חברו צריך למקד את מבטו ולהתבונן בדרך הליכתו, וכשלא עשה כן ושבר את משקפיו של חברו חייב לשלם.

האם יש עבירות שאסור לומר שהם טובים

אבל מה עשה שהתורה אסרה את זה עלי?

בפרשתן כ"ז י"ג ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך.

הנה איתא בספרי קדושים פרק כ' מובא ברש"י שם רבי אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשרי ללבוש כלאים, אבל יאמר אפשי, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי, תלמוד לומר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, שתיא הבדלתכם מהם לשמי, פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים.

ובחננוכת התורה פרשת ראה כתב ע"פ זה להסביר דבר נפלא: דאיתא בגמ' חולין ק"ט ע"ב ב' כל מה דאסרין רחמנא שרא לן, הטעם הוא משום דאמרינן אל יאמר אדם אי אפשרי בבשר חזיר רק אפשרי אבל התורה אסרתה, לכן עשה הקדוש ברוך הוא לכל דבר איסור נגדו דבר היתר, כדי שנדע טעמו של האיסור ואף על פי כן יפרשו ממנו, אבל אם לא היו יודעים כלל טעמו של האיסור לא היה רבונת כלום רק כאדם שקצה עליו דבר מאוס, כי מעולם לא נסה בזה.

הנה דבר זה ברור: שאף שבכל המצוות אפשר לומר ולהודות שעצם העבירה הוא דבר נחמד מאוד ורק התורה אסרתה, מ"מ עבודה זרה בודאי שאסור לומר יש עוד עבודה זרה רק התורה אסרתה, דהוא כמודה ח"ו שיש עוד אלוהים.

לפי זה ביאורו המפרשים הפסוק הנ"ל בפרשתן באופן נפלא: בכל אשר אמרתי אליכם תשמרו, היינו בכל המצוות אתם צריכים רק לשמור, לומר יכולים מה שרוצים דהיינו לומר שאפשי וזה טוב, אבל שם אלוהים אחרים לא ישמע על פיך, אסור אפילו לומר, כך כתב ביילקט יוסף להגאון רבי יוסף שוורץ זצ"ל סימן פ"ב מה"ס גנוי יוסף.

מעדני אשר: מצאתי קצת סמך לזה בספרנו בפרשת השבוע שכתב וז"ל בכל האזהרות שאמרתי צריך להשמר שלא לעבור עליהן, אבל באזהרת עבודה זרה לא יספיק להשמר מעבור עליה, אבל צריך להשמר אפילו מהזכיר שמה.

והנה בשמונה פרקים לרמב"ם פרק ו' כתב לחלק דלא בכל עבירות מותר לומר כך: דהדברים המפורסמים אצל בני האדם כולם שהם רעות, כשפיכות דמים, וגניבה, וגזל, והונאה, והזק למי שלא הרע, וגמול רע למיטיב, וזלזול הורים, וכיוצא באלה, והן המצוות אשר יאמרו עליהן החכמים עליהם השלום דברים שאמלי לא נכתבו ראויים היו לכותבן, ויקראון קצת חכמינו האחרונים אשר חלו חולי המדברים המצוות השכליות ואין ספק כי הנפש אשר תתאוה לדבר מהם ותשתוקק אליו היא נפש חסירה, וכי הנפש המעולה לא תתאוה לדבר מאלה הרעות כלל, ולא תצטער בהימנעה מהן, אבל הדברים אשר אמרו החכמים שהמושל בנפשו מהם יותר טוב ושכרו יותר גדול, הן המצוות השמעותיות, וזה נכון, כי אלמלא התורה לא היו רעות כלל, ולפיכך אמרו שצריך האדם להניח נפשו על אהבתם, ולא ישים מונעו מהם אלא התורה, והתבונן בחכמתם, עליהם השלום, ובמה המשילו, שהם לא אמרו לא יאמר אדם אי אפשרי להרוג את הנפש, אי אפשרי לגנוב, אי אפשרי לכזב, אלא אפשרי ומה וכו', ואמנם הביא דברים כולם שימעי'ם בשר בחלב, ולבישת שעטנז ועריות.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א

מנהטן משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

א] יש לעיין. האם מותר ללמד לב"נ את הדינים שלהם?

ב] יש לדון. האם כהן גדול יכול להיות עבד עברי?

ג] יש לדון. האם ביציאת יובל אם יכול העבד לומר שרוצה להשאר וירצע וימשיך לעבוד עד שיבוא היובל הבא?

ד] בחיוב דמי ולדות-צ"ע. ענוש יענוש כ' רש"י בדמי ולדות, וצ"ע למה חייב לשלם דמי ולדות ולא חוששים שהם נפלים?

ה] יש לעיין. במקלל אביו ואמו וחזר בו תוך כדי דיבור האם שייך לחזור בו ויפטור או לא?

ידיעת הלכות שבת

ו] שאלה - ביטול בתולדות החמה. בשבת בצהריים חשקה נפשו של ר' שמעון לאכול חביתה. שמעון ראה של אדן החלון, בשמש החמה עומד מחבת שהיה רותח מהשמש שיקדה עליו במשך כמה שעות. שמעון ידע שאסור לבשל באש או בתולדותיו, וחשב שיותר לבשל בשבת במחבת שהתחמם מהשמש. לכן לקח ביצה שבר אותה על המחבת הרותח ואחרי מספר דקות הייתה לו חביתה חמה. האם מותר לו לאכול אותה בשבת?

ז] ביטול אחר ביטול בלח, חידוד. בסעודת ליל שבת עמדו על השולחן בבית משפ' גרין שני סירים שהורדו מפלטת השבת. באחד הסירים היה מרק רותח ובשני היה תבשיל של אפונה עם רוטב, מבושל כל צורכו, אך חם מעט פחות מיד סולדת. המסובים העבירו את תבשיל האפונה לצלחתם ורצו לקחת עם מצקת מרק רותח מסיר המרק ולשפוך אותו על תבשיל האפונה שבצלחתם (שהיה חם מעט פחות מיד סולדת). אותו מקרה היה בבית משפ' באום. לבני משפ' באום מותר לעשות זאת, אך בני משפ' גרין, טוב יותר שלא יעשו זאת. מדוע? שתי המשפחות נוהגות כמנהג אשכנז, כל התבשילים היו מבושלים כל צורכם. ח] שאלה - ביטול במיזד. הגב' לוי טעמה בליל שבת אחרי צאת הכוכבים את המים (הרוטב) שבסיר עם הדגים העומד על פלטת השבת ומצאה שהם חריפים מדי, לכן כדי להחליש החריפות לקחה כוס מים מהברז ושפכה לתוך הסיר. בסיר היה רוטב בכמות של כ-2 כוסות. האם מותר לגב' לוי ובני ביתה לאכול בשבת את הדגים עם הרוטב הכולל את המים שהוספו לו, בהנחה שהמעשה שלה נעשה במיזד? מה יהיה הדין אם בשבת חורפית בבוקר ראתה הגב' לוי שבמיהם החשמלי נשאר מעט מים (כחמש כוסות) ומחשש שזה לא יספיק הוסיפה למיהם שלוש כוסות מים מהברז. האם יהיה מותר לה ולבני המשפחה לשתות מים מהמיהם בשבת, בהנחה שהמעשה נעשה במיזד?

עניני דף היומי- מועד קטן

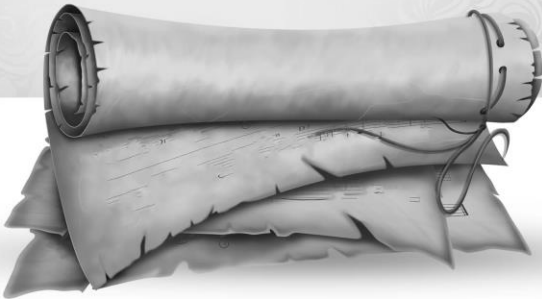
ט] בגמ' מבואר שצורם אוזן בכור זה איסור דאורייתא, אימתי הוי רק איסור דרבנן, ומה הפשט לפ"ז בגמ'?

י] האם מותר לעשות מלאכה לצורך מצוה בחול המועד- ומהיכן לכאורה משמע שיש לאסור, ומה התי' בזה?

כללי השתתפות

- 1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
- 3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- 5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לבהורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אד"א

אך קיבלו את יתרו כשבא להתייר הרי אין מקבלין גרים שעם ישראל בגדלותן

מה שהקשתם בשם אחרונים איך קיבלו את יתרו, הרי אתו בגמ' מסכת כ"ד פ"ג ב"ן ע"ג אין מקבלין גרים לימות המשיח, והטעם דחיישינן דאין הגירות בשלמות דעושהו משום הטובות שיש לישראל, א"כ איך קיבלו את יתרו הרי בא משום שמעם גדולתן של ישראל ואיך קיבלו אותו, ותרגמם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

הגאון הרב ר' קהלת משהיו רות, אהבת תורה, בית הוראה פורטיס בימת כרם, לטבת הפוסקים ביתר עילית, אבד הפוסקים סוואן, קני תורה פסנות ירושלים (כבוד)

נראה לתרץ, ע"פ מה דרקטוק התוספות בימת כרם פ"ג ע"ג הא דאיתא בגמ' ב"ב כ"א ד"ג א"ר א"ר לקמיה דהלל ואמר גייריני על מנת לעשות כהן גדול, דקשה איך קיבלו את יתרו, ותרגו סבוח היה ה"ל דסופו לעשות כשרי עם שמים, וכן כתב רש"י מסכת שבת כ"א פסוק א"ר דריה דהיינו על חמתו שסופו שיקבלו לקבל עליו, א"כ כל כבודו ודמיה כשרי ביתרו וסופו לעשות לשם שמים, בפרט דלא שיתרו יתרו אח"כ מיהדות דאמר עתה ידעתי כי גדול אלוהים מכל ע"י.

הרה"ג ישראל קלונוני שליט"א ^{בפאר אפריל 2017} ^{בפאר אפריל 2017}

נראה לעיניו שהנח"ק רבי יחיאל מיכל מנעממירוב ז"ע בעל השברי לוחות, מבאר בזה למה אמרו מה שמועה שמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק ולא אמרו יציאת מצרים, כי חשב שיש שמא אין מקבלין גרים כמו שאין מקבלין לימות המשיח ^{בבבבב} ודאי שעלה ערב רב עם עמם שמה לא קבלו גורים גורים חסדים מה אחריהם שלא מדעתם כמו שמצינו וזגמנו גם כן לעתיד ^{כ"ד} אבל בקריעת ים סוף התפרסם הענין הגדול שהצילם ה' בפלא רב יותר מישראל, אדלו ישראל היו תוך הענן כדכתיב ויזעו יד יי' ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמוד מעניניהם ואילו ערב רב זה פלטי ענן ויחלץ ק"ב א"י וכן במלחמת עמלק כתיב ויהיה כהן גדול להנחשלים אחריו שמה הערב ורבו הני קיטא אורי תיברך עליהם ותבע ועלבונו. וזה מה שמועה שמע ובא פיגמ' ביהוים ^{כ"ד} מה שמע ענין השיך לביתו, ומפני שקריעת ים סוף הותלמת עמלק, ויבן ע"ד ה' אמרו יתרו ה' ה' ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד פירעה אשר הציל את העם מלחמתו יד מצרים, תחלת כהן הוראה ושבע על הצלת ישראל וזהו אשר הציל אתכם ואחר כך על הצלת העם אשר הציל את העם' שהם הערב וב, ושרתה את טעמו בנייהו ואמר לשון מלחמת יד מצרים וזהו לנו שהיה ממש תחת יד מצרים ואף על פי כן ניצולו.

הגאון נפתלי צבי מרמורשטיין שליט"א ^{קיימת אהבת תורה ירוש' בביתר עילית פסנות ירושלים}

נראה לתענין, דהחיד"א ז"ל בפסוק מדבר קרימת מלחמה ג' נביא וילק"ך ודל"ל אמרו ששמעם מלחמת עמלק ובא, ופירשו רבני אשכנז, כנראה סונונו למעל והפסוק הנשני' דאמרו פרק חלק שמתנעם אבות לא קבלוה ועשית לעמלק לאליפז, לזה מביא שמוע קריעת ים סוף, שהיו שם מי שאמרו אבעי להו לרחקה, וקודם זה היה יתרו בספק שמא לא יקבלוהו ישראל בעת גדולתם, וכי שמע מלחמת עמלק, לדקו על שיריקו לתנעם, ולכן בא עתה ולא יריוקוהו, כי כבר ראו מה שיקרה להם על תנעם, וכן איתא מוקינ' באהבת חיים ויש הפוסה שמישב דמקריעת ים סוף והתנעם עמלק היה לו הכוחה ליתרו שמקבלים גורים בעת ההוא. דנהגה אמרו חז"ל ספילתא פלח' ב' ראתה שפחה על זה הכו' וכתיב זה אלי וכן, ואלוהים חיים ויחוקהו וענש על ע"פ מפרש ע"פ השטתה בפ"א פ"א ה"ג מביא ואינו קורא דאינו יכול לומר לאבותינו, ומעתה לחז"ל אלי קשה יותר הקרא. דבתחיבתו כתיב זה אלי, ולבסוף מסיים אלוהי אבי, ועל כרחך צריך לומר דתחלת הפסוק אמרו השפחות שאינם יכולים לומר לאבותינו, וסוף הפסוק אלוהי אבי, אמרו בני ישראל, ואחרי שהשפחות אמרו זה אלי, מוכח שראתה שפחה מה שלא ראת חוקאי הניבא, א"כ מוכח שקבלו גרים בזמן הזה, ובגמ' הנהוין פ"ג ע"ג איתא דתנעם ויתיה רוצה להתייר כפי אבות ולא קבלוה, ונפק מינה עמלק דצערניהו לישראל, מ"ט דלא איבעי להו לרחקה, פרש"י שהיה להם לגיירה, וכל זה הכריח דעת יתרו שיבא להתייר ויקבלו אותו, והיינו דכתב רש"י ז"ל מה שמועה שמע ובא, ולדאורה ה"ל לחוש שלא יקבלו אותו, לזה מביא שמוע קריעת ים סוף, שהיו שם מי שאמרו שיריקו רק זה אלי, ולא אלוהי אבי, ועל כרחך שהיו גרים יסאין יכולים לומר לאבותינו, וגם שמע מלחמת עמלק, שה סתמק' משום דחוקהו לתנעם ולא רצו לקבלה שותגניי, מכל זה הבין שיקבלו אותו כעת ועל כן בא להתייר, דכאן דברי זקנינו יצ"ל, ויסי' הרה"י בינר שליט"א בספר הנפלא תוספת חיים העיר בדבריהם, כשלארז' צ"ח שהיו תנעם היתה כמה דורות קודם להם בזמן האבות, ומעתה מזה שהם חירוקהו וענש על ע"פ, כעשיש שהיו ישראל במדבר בגדלותן, ואין מקבלים גרים לימות המשיח, והוא מותרץ בשפחות, שאכן כלן לא בא יתרו דבר אחר קריעת ים סוף, לפי שכשרי שבועים שהם בגדלותן ואין מקבלים גרים לישראל, בזמן כזה, אבל אחר כך הראיה מלחמת עמלק, הבין שעדיין לא היתה הגאולה שלימה ודיעוהם הם מלאים מלחמות, ומלחמת עמלק היה מדור זה עד איתר כמישה דצוקו, א"כ בודאי מקבלים גרים גם כעת, ולכן בא כעת להתייר, שידע שקבלוהו.

הרה"ג נפתלי סטור שליט"א ^{בבבבב}

נראה לתרץ למד' דיתרו קודם מן תורה בא, דלפ"י ז"ל שגם נתגייר קודם מן תורה, ומצינו בגמ' סוטה י"א א' בתמר שאמרה ליהודה גיורת אבי, ובחידושי הגר"י"ל סוטה א"ת ג' הויכח מזה שיש גיורת קודם מן תורה, ומצינו כן גם בבב פירעה שירדה לרחוץ מגילולו בית אביה, וברש"י לטבול לשם גיורת, וכן מצינו במדרש באישית ובה פ"ד אברום גייר גיורים, יצחק גייר גיורים, ועקב גייר גיורים, ולפ"י ז"ל ע"פ מ"שכ בספר ברכת אבות קריקסין פ"א ס'ן אבדו הגירות שמצינו קודם מן תורה הוא סוג אחרת ממה שמצינו אחר מן תורה, עיי"ש שהאר"ך בזה, ולפ"י ז"ל לה' ז' לעניינתו אין דקדקו לענייני גרים, אינו אלא בגירות לדאחר מן תורה.

הרה"ג נתנאל תרדוולדה שליט"א ^{בבבבב}

הרב ר' ישיבית ב"ר יוסף שליט"א

נראה לתרץ בכמה תרוצים א) בספר אפריון לבעול הקצו"ע כתב וז"ל ע"פ מה שהירש"י ז"ל בסוף פרשת כי תבא ב"ה א"ר אשר קרן בדרך, ד"א לשון קורא ורום צננן והפשיךר במחמתו, שהיו האומות שאין להם מלכות, וא"ב וזה היתחיל והראה מקום לאחרים, ע"ל לאמבטי רוחתם שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן גבול ישראל קפץ וירד לתוכה, אע"פ שנכזה הקרה אותה פנים אחרים עכ"ל, ולפ"י ז"ל כי לאחר קריעת ים סוף, כיון שנתפרסם גודל הגלחלת שאר כל העולם כמי' שמעם ענין ירגזון וגו', אלא פניה בא יתרו אפשר כי באמת לא היו מקבלים אותו, אבל איתא מלחמת עמלק שנתקדו ומתיחלתן היו מוצאם מקבלו אותו ולכן בא, ע"כ, וכן כותב ההמה"ר שיק פרשת יתרו ודברי בחזיון שבת פ"ג ע"ג ב' א' ששמעתי עקב שמוי יתרו כדון דהיי מצד שמוע שםם אל חושבו בזה ונתעמל עשה שולב זהה דבריו שהיו להם מן שהיו טוענים בו כל דבר וכן בבאי היו טוענים כל משקים שבועלים, אפי' ענייני ברש"י דכמה חז"ל אל המדבר אף אנן זדיעני שכמברו היו, אלא שבחוהו של יתרו הכותבו, שהיה שם בכבודו של עולם ונדרבו לבו לצאת אל המדבר, מקום תהו, לשמוע דברי תורה, על כן היה אפשר לומר דא"ב מה שה"ל למדבר חושבו דלט היו ישראל במעלה לפני יתרו שישם במקומו כל חושבו כמי שנתגייס לשם שמים, ע"ד גיור פירש הישועות יעקב כי ידע משה שמתגייס לשם שמים וכן כתב הפרדס יוסף ריש פרשת יתרו וז"ל ויסיף והוסיף הישועות יעקב והראיה שלכן פירשו לו מה עשה ישראל למעשה ודיעו ע"י לא יתסבער יתרו אע"פ שגר ע"י ב' דורות אל תבוי ארומא ובאי אפי' משה סירפ פנינו כן אלא דואי כי ידע משה שהוא התגייר בלב שלם עד שלא איכפת ליה ממה שנעשה למצרים.

הרה"ג נפתלי לנדמן שליט"א ^{קיימת אהבת תורה ירוש' בביתר עילית פסנות ירושלים}

נראה לתרץ כיון דסיפר לו משה את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ש"מ דמתגייר בגירות שלימה אף אם יעבור עליו תלאות (ואינו כמי שלמה שסיפר איתו חתן נכחו והתנא א"ר אבא ברביהו).

הרה"ג ארי בירן שליט"א

מה שהקשתם בשם הראשונים ואחרונים על הא דאיתא במשנה ברכות כ"ד פ"א א' הוראה מקום שעששה בו נסים לישראל אמרו ברוך שעשה נסים ליבאונתנו במקום הזה, ולפיכן ממה שכתבו ואמרו יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פירעה וכו' דחזוין שיתרו ברוך ה' ונתנים שעשה הקב"ה ליבאונתנו וקשה, דיש להקשות הרי לא מברכוינן על דם כן כשרואים את מקום הנס, והרי יתרו לא ראה מקום הנס, שהרי לא באה עליהם רק במדבר, א"כ איך בירך, ותרגמם בחמשה אופנים.

הרה"ג מנחם מארנענשטיין שליט"א ^{בבבבב}

נראה לתענין, שיש לימות הגאולה המלכותקת שיש בין הפוסקים מנבאי קידוש לבנוני עין ביאר הוראה א"ת פ"א ת"ב ח"ב כי שמך לישראל בינו להלבנה אם יכול לצרבר, שגם נזכל לומר דחלוקי הוא כל העולם כמנעם אבות א לא עיי"ש, ובכתיב מה שכתוב בראות אבות א משיטה מקובצת, כמדון נס קריעת ים סוף בעצמה, ואולי לא ידע יתרו מטבע הברכה קול אשר שלמו מעולם א"כ לברך ברוך, והוא יתרו שיהרגיש הנס מחדש וברך בשמחה, וכן ש' לומר אשר ביתו היה עם בני ביתרו ודמיה כשרי ביתרו וסופו לעשות לשם שמים, בפרט דלא שיתרו יתרו ע"ן שברדן נס ורמו ילים סוף, ועיין בשו"ת דברי יצבי ח"מ סימן י"ג למלכד דמפי' מהים למות בעינין להודות עם גל דיבה ליה מספ דרובא.

הרה"ג יוד ברונשטיין שליט"א ^{קיימת אהבת תורה ירוש' בביתר עילית פסנות ירושלים}

מה שתרצתם בשם האמיר אמת משה רבנו המשין הגם והראו לעיני יתרו כאילו היה נעשה עכשיו, הרי זה כמו ממונות עוששים כעת, לכן הריא כאילו שראה את הנס לכה היה יכול לברך על זה, נראה להעיר, דלפי דבריו בתמונות בזמננו אם יצלמו את האירוע שנעשה לו, יוכל לברך על הנס שבעה שרואה את התמונה ולא מצינו דבר זה בפוסקים, ועוד דאין לרבר שיעור, דבכל עת שיראה את התמונה יברך.

הרה"ג אהרן שושה שליט"א ^{בבבבב}

נראה לעיניו דבספ"ר בן יהוידע ברכות כ"ד פ"א תיורץ דאפשר שיתרו כשבא אצלם בא דר' סוף, וראה מקום שנקרע היים וטביעת מצרים בו ולא בירך עד שבא אצלם במדבר, כדי להודות בפני רבי'.

מכתבים למערכת

א"ר יהודה מותר לאחרן לאכול עם זקני ישראל הרי ים איסור לכהן גדול לאכול בריבם

מה שהקשתם בשם אחרונים על מה שכתבו בפרשתנו יתרו ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול להם עם חותן כהן לפני האלוקים, דקשה על דברי הרמב"ם הלכות כ"ל הפקדו פרק ה' הלכה ד' שכתב לא יכנס הכהן גדול לא לבית המשתה ולא לסעודה של רבים אפילו הם של מצוה, דחזינן מאן שאהרן כן כאל בריבם, ותרגמם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

הגאון הרב ר' קהלת משהיו רות, אהבת תורה, בית הוראה פורטיס ביתר עילית, לטבת הפוסקים ביתר עילית, אבד הפוסקים סוואן, קני תורה פסנות ירושלים (כבוד)

נראה לתרץ, ע"פ מה דרקטוק התוספות בימת כרם פ"ג ע"ג הא דאיתא בגמ' ב"ב כ"א ד"ג א"ר א"ר לקמיה דהלל ואמר גייריני על מנת לעשות כהן גדול, דקשה איך קיבלו את יתרו, ותרגו סבוח היה ה"ל דסופו לעשות כשרי עם שמים, וכן כתב רש"י מסכת שבת כ"א פסוק א"ר דריה דהיינו על חמתו שסופו שיקבלו לקבל עליו, א"כ כל כבודו ודמיה כשרי ביתרו וסופו לעשות לשם שמים, בפרט דלא שיתרו יתרו אח"כ מיהדות דאמר עתה ידעתי כי גדול אלוהים מכל ע"י.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנר שליט"א ^{בבבבב}

נראה לתרץ, שדוקא סעודה של רבים איסור לכהן גדול לכהן לטוב, ומשא"כ כאן הקריב יתרו קרבנות ויחלסם" שאכל אהרן היה שלמים, כמו שמוכח בתנ"ך, עורא ג"ג ולכאורה כהן גדול מותר להמכילתא באכילת קרבנות.

הרה"ג רבי מתיתיהו ישראל הורוויץ שליט"א ^{ליקויח מנכר פ"פ א"ר אהרן ית' על פסנתר מנחה}

נראה להעיר דבחידושי הגר"ח קניבסקי על חומש שמות השיב שמה שאהרן אכל בסעודה לכבוד יתרו היה משום דלסעודת מצוה של יחיד מותר, ובהגותו שם הביא שהקשה להגר"ח שליט"א שהרי היו שם רבים, והשיב דיתכן שהיו שם מעט זקנים והלשון כל הוא לא דוקא והיו שם רק הידידים שלו.

מדוע היה המן עינוי לעם ישראל הרי זה היה טובה ושבח

מה שהקשתם בשם הראשונים ואחרונים תבול בתורה פירשת שקב ויענך וירענך ויכילוך את המן, דיש להקשות היה המן היה לטובת עם ישראל, ואיך יכול להיות שהתורה אומר שזה עינוי, ותרגמם בחמשה אופנים.

הרה"ג יחיאל ליבסטר שליט"א ^{בבבבב}

נראה לתעיר, דשקמי"ח הקטטה של חוש"ט מןון השפע חיים ז"ע פ"רשת בשלה ח"מ דגמ' הקשה איהו עיניו היה במן, ומותרץ לדאורה בני ישראל יצאו ממצרים קודם זמננו, ויש הרבה תרוצים ופרושים בזה, דנהג בגמ' אמרת לא ניהנה תורה אלא לאוכלי המן, ולכאורה בני ישראל אמרו דבמצרים ישבו ואלכו מסיי הבשר, אלא בזה שהש"ת נתן להם מן לשמאכי השתר אונלכיה היו צריכים לקבל עליהם עול תורה, וזה אל קל דהגמ' ברכות ס"ג עמוד ב' בני אתה מוצא המאה של תורה, במי שמקיא חלב שיקנ משד' אמו עליה, בזה שבני ישראל עמלו בתורה יצאו בדי יד עינוי וע"י עמל התורה נתקיים גם ועינוי אותם ד' מאות שנים.

האם מותר להרהר בשבת על מלאכות

מה שהקשתם בשם היעב"ץ על דברי רש"י ע"פ ה'ועשית כל מלאכתך הממכילתא שיהא כל מלאכתך כאילו עשוייה ולא יתרהר בדברי, הרי בגמ' פ"ג פ"ג ע"ג נאמר דבר אסור הרהרו מותר, ותרגמם בכמה אופנים.

הגאון ישראל שוורץ שליט"א ^{רב קהלת משהיו רות, אהבת תורה, בית הוראה, פורטיס ביתר עילית, אבד הפוסקים סוואן, קני תורה פסנות ירושלים (כבוד)}

נראה לתעיר, דשקמי"ח חידוש נפלא באמרי אבות לקייטום שבת ע"ב דאך דק"ל הרהרו מותר, היינו מעיקר דבין אלא משום מצות תוספת שבת אסור אפילו הרהרו, כי כשם יש תוספת שבת בזמן כן יש גם תוספת שבת לענין זה עכ"ד. ולפ"י ז"ל לכוונת המכילתא דהרהרו אסור מדיון תוספת שבת, ויש להוסיף דהמכילתא שליטנו איל דרדש בפסוק וזכר את יום השבת וכי' שמוח את זכר יום השבת על מלאכתך, ומכאיו מוכארו, ומכאיו דלהמכילתא תוספת שבת הוא מה"ת ולכן מפרש המכילתא הפסוק ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, לאסור הרהרו, ולהנ"ל ליל להיינו מדיון תוספת שבת.

הרה"ג רבי ולמן לייב הברשטאם שליט"א

סגול מצד התורה באנו ירושלים וכדי של כ"ן מן הדאומ"ר מצאנו פליט"א בן ב' לבנו דיינו רב קהלת אבא ברכיה

נראה לתרץ בכמה אופנים א) ע"פ מה שכתבו בפוסקים שאדם אינו בעל בית' על מחשבתו, לפי ה"ל' אפשר לתרץ אם נופל הרהרו במחשבתו מותר, ויש להרהר להמכילתא זה אסור, ע"פ מה שהתוספת שם דהרהרו מותר קאי' על דברים בטילים, לפי ה"ל' אתי שפיר דהרהרו במלאכה אסור אף להרהר. ב) שמעתי תירוץ ממה שהסב"י זקני כ"ק מן הדאומ"ר מצאנו שליט"א דמה הטעם שבשבת מלאכת משע"ת אסרה תורה, משום דבמשכן כתוב לחשוב מחשבות, דבמשכן היה נעשה מלאכות ע"י מחשבה ע"י נס, א"כ אפשר דהרהרו חשיב"ת על נעשה מלאכת הרהרו זה אסור כשהרהרו מותר.

הרה"ג עזריאל ברוך אהרונוביץ שליט"א ^{קיימת אהבת תורה ירוש' בביתר עילית פסנות ירושלים}

נראה לתרץ שאין כוונת המכילתא ורש"י לומר דיש איסור מדינא, דאי היה איסור מדינא מה צריכים לתת עצה כאילו מלאכתך עשוייה, וכי כל דבר שאסורו תורה או דרבנן נצטרך לרצות את היצר באיהו אופן כדי לקיימובתיה, ואם הרהרו אסור ברה"ת במקומות המטוננים ומי כשם שאמר יציאת איך לקיימו, אלא ודאי הכוונה מדינא מותר הרהרו בשבת כדברי רבותינו בתלמוד ולא אפליגי התלמוד עם המכילתא אלא עצה טובה קמ"ל שאף שומרו מדינא להרהר אם יחשוב כאילו מלאכתך עשוייה בקל יוכל שלא להרהר, ובועמק הכוונה כאילו מלאכתך עשוייה יל' ע"פ פ"ד צדיקים יל' הבניא שם ז"ל הרה"ק רבי מאיר שחשב מלאכותיו וק"י מחסו"ק נהר שלום נכד ק"י יהודיו ה"ק שייחא וז"ל שאמר בה"ל "במשא אציל שאם לא יחשוב אדם מחשבת מןם בשבת לא יחסר לו כל השבעת כלום" וק"י' כאילו כל מלאכתך עשוייה היה אפסוטו כמאמר ורש"י "ראכיל" ולא דוקא, עוד יש לומר ונתלקו האחרונים וז"ל אסור דיבור מדינא לדבר מצוה, דהמה"ר א"ת כתב אפי' לדבר מצוה אסור, לומר דבר נעשה אלהי לא מחורר פלונתו אקנה למח, ובשפ"א א"ת פ"ג ע"ג ג"כ שמענו דס"ל בהנמ"א ובשערי תשובה כתב דהא"ל רבה וכן הברכ"י יוסף חולקין ומותר, וא"כ אם דיבור לבדן מצוה הוא אסור כדעת הגמ"א הרי להרהרו מותר, וא"כ מיושב קושיית היעב"ץ דרש"י וכן המכילתא איירי דיבור במלאכה אסורה שיהא דיבור מצוה הוא אסור הרהרו ואסור והגמ' שמתיר הרהרו רבה בשפ"ת, רמו למה שאמרו ז"ל הרהרוהו מותר.

החתן המופלג בן החלו ננדור ג"ל פבזרי ^{ישיבת נוהלה פסנתר ירוש' בביתר עילית פסנות ירושלים}

נראה לעיניו דבספ"ר נחמד שכתב הארי"ל בלוטוי' לר"ת פ"ג בפסוק ברוב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי, כי ראשי תיבות ברוב שרעפי בקרבי תנחומיך עולה בשפ"ת, רמו למה שאמרו ז"ל הרהרוהו מותרים.

האם סעודה שתלמיד' חכם מיסב שם נקרא סעודת מצוה

מה שהבאתם פולגנות אחרונים א' סעודה שתי"ח מוסב בה א' נקראת סעודת מצוה, לדעת הגמ"א נקראת סעודת מצוה ולדעת החתן יאיר לא היה תנחומיך עולה מצוה.

הרה"ג עזריאל ברוך אהרונוביץ שליט"א ^{קיימת אהבת תורה ירוש' בביתר עילית פסנות ירושלים}

נראה לתלות פולגנת זו ע"פ דברי ע"ה אהובה ישראל שכתב שיש יתרו' ששאל את המגיד ר"י מוקאנזין מאי קושיית חז"ל וכי לפני אלקים אכלו הלא שיתיה' לא נלגני מגיד וכל הנעונית' של העדיק אילן עומד לפני המלך, ותירץ עפ"י הגמ' אסור להתפלל אחורי רבו והטעם כי מורא רבן כמורא שמים ובשעה שיש לו מורא רבן א"א שיהיה לו מורא שמים וזהו שהוקשה לחז"ל באופן ל"ב המגיד ז"ל דהאיסור דאחורי רבו משום מורא רבן כמורא שמים וזה ביאור מחדש כי לדברי המפרשים רש"י ותוס' פ"ג כ"ג טעם האיסור נדראה כיוזרא או משתחוה לרבו או לפי רבינו יונה כי רבו לא יוכל לחזור ג' פסיעות, וא"כ לכאורה למפרשים אלו א"א לתרץ תירוץ המגיד וא"כ הדרא קושיא לדוכניה אין ש"ר ראהו הנהגו מיוז השכינה משום הקושיה שתי' לפני אלקים אכלו, הרי"ז לק"מ לפי הכלל שיתיה' ה' נלגני מגיד, וא"כ נצטרך לומר לפ"י' נדעית דהאיך המגן הנאמן הסעודה שתי' מסובין בה כאילו נהגה מזיו השכינה וא"כ אפשר לתלות חו"י דס"ל כרש"י ותוס' או רבי' שבעת דאסור להתפלל אחורי רבו, ולכן לא היה סעודת מצוה משא"כ למג"א והסכר דאסור משום דמורא רבן כמורא שמים וכמו שנימק המגיד קהן, וא"כ חזרה הראיה שמכאן דסעודה שיש בה ת"ח הוי סעודת מצוה, וא"ש כפתור ופח.

הרה"ג משה יחיאל הנהר ראטה שליט"א ^{ירושלים}

נראה לתעיר, דבספר מבנות שבת' סוף ק"א הביא את דברי הגר"מ שטרנבוך בספרו מועדים ומנים, שכתב שאצל הגאון רבי חיים עזר נדמן לו אורח כסוכות בשעת אכילה התסכל הגר"ע בחוץ שהיה קר מאוד, ובמצב בריאותו הסכים שפסור משום מצטער, אבל האורח השיב, שחואו אין לו פסור מצטער, ומוכרח לרדת לסוכה, וז"ל צוה הגר"ע להניח לאורחו סעודה בסוכה, ולאחר כמה דקות הופיע הגר"ע בסוכה ולשתתף מנו בסעודה, והאורח תמה מדוע הגר"ע שניה דעתו. ענינו שהגר"ע דעומוס פסור מצטער אין פסורו מצות הכנסת המזונה להניעם לאורחו, ולא כן ירד עם בקורו זה לענין מצוה זו ובינה דעתו שח"ה מלאמ"א והסכר דאסור משום דמורא רבן כמורא הכותה הגדולה שמל שנהגה מסעודה שתי"ח שריו בחוכה כאילו נהגה מזיו השכינה, ובוזה שהגר"ע משתתף עמו בסעודה חשוב כנהגה מזיו השכינה, ועל כן ירד עם הוא לאכול בסוכה.

ברכת מוט טוב למגיד שיעור המסור בעשירו הנפלאים והמתוקים הרה"ג עזריאל פורטס שליט"א לרגל שמחת הולדת נכדו במז"ט בן לבנו הרב דוד שליט"א יהא רעוא שבוכות ישיעורים הנפלאים יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה <i>יבא רשע</i>	גלינו זה נודב ע"י ידידינו הרב לוי יצחק וידר שליט"א בית שמש לרגל שמחת איוס"ט בת תחי' עב"ג הבה"ח המופלג בתוריש' כמר אלהרן יזבנר נ"א מוכהיר ישיבת בעלזא ירושלים בנו של ידידנו הרה"ג רבי אליעזר שליט"א ואש כולל בעלזא אשדוד יהא רעוא שבוכות זיכיר רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה
גלינו זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג יעקב בן ציון רוטנר שליט"א בית שמש לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט יהא רעוא שבוכות זיכיר רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה	גלינו זה נודב ע"י ידידינו הרב לוי יצחק וידר שליט"א בית שמש לרגל שמחת איוס"ט בת תחי' עב"ג הבה"ח המופלג בתוריש' כמר אלהרן יזבנר נ"א מוכהיר ישיבת בעלזא ירושלים בנו של ידידנו הרה"ג רבי אליעזר שליט"א ואש כולל בעלזא אשדוד יהא רעוא שבוכות זיכיר רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

לתרומות לזיכוי רבבות תבל גיתן להקשר: 053-3166560